

Šmarnice za šolnike.

(Dalje in konec.)

Pri šolarski maši se navadno poje. In to je prav, če je le petje soglasno in zmerno, ne pa le divji, uhoderiven vrš. Skerbimo tedaj za primerne napeve, ki že sami po sebi budijo in vnemajo k pobožnosti. Tu se pa tudi vidi čudovita moč petja do človeškega serca. Vse podučevanje in nadčuvanje šolarjev ne zda toliko za ohranjenje reda, pokoja in spodobnega njih zadržanja v cerkvi, kakor ravno petje. To odvrča od njih vso raztresenost in nepokojnost, in komej zaslišijo perve besede zapete pesmi, že so vsi zamaknjeni vanjo in kakor silama vlečeni k združenemu pevanju. Privadimo jih le že pred v šoli do dobrega na soglasje in sočasje pri tem; kdor pa nima gerla in sluha za petje, naj tega ne kazi s svojim zopernim glasom; naj rajše móli, pa bo bolj vstregel ljudem in Bogu. Pred vsem pa skerbimo za to, da bodo napevi cerkvenih pesem in vsa glasba cerkvena vselej primerna božji hiši. Tu ni kraj za skazovanje svoje pevske ali orglarske izurjenosti, temuč edino le za bujenje in vnemanje k pobožnosti. Za božjo voljo, le v cerkvi nič neecerkvenega! Tistih orglarskih in godevskih norcov pa, ki se prederznejo še v cerkvi — navadno po končani maši in kakor v spremljanje ven gredočih ljudi zaorglati ali zagosti kako okroglo ali poskočnico — tacih norcov, ako bi se ne spametovali za vselej že na prvi opomin, naj bi se nikdar več ne puščalo k orglam. Svetišče ni plesišče, ne norišče! Toliko od naše šolniške zglednosti v cerkvi in šoli. — Pa tudi zunaj obeh, posebno javno pred ljudstvom, smo dolžni se vselej in povsod obnašati tako pametno in kersčansko, kakor se spodobi za učnike in omikovavce kersčanske mladine. Ne potikajmo se toraj po pivnicah, igrališčih ali še celó plesiščih, in ne zahajajmo v nobene slabe tovaršije. Ako zaslišimo cerkveno zvonjenje k molitvi zjutraj, opoldne ali zvečer, naj smo že sami, ali v družini in javno pred svetom, ne sramujmo se lepe kersčanske navade, se koj odkriti, pobožno moliti angelskega češčenja, in se s tem tudi vpričo drugih ljudi spoznati za pravo verne in zveste kristijane. Ne posnemajmo nikdar tistih novošegnih omikancov, ki v svoji slepoti še neke posebne časti in imenitnosti iščejo v tem, de take kersčanske navade še nalašč

opuščajo in se hočejo s tim še skazovati za posebne razsvetljence. Pomilujmo jih, in prosimo jim od Boga — pravega kerščanskega razsvetljenja. Ne porajtajmo na njih zasmehovanje; veči čast je dopasti pametnim ljudem in dobrim kristijanom, pred vsem pa Bogu, kakor pa takim šegosužnikom. Pomislimo, da Bog nas ne bo sodil po obnašanji družih, temuč vsacega iz med nas le po njegovem lastnem. Kristus pravi: „Kdor se bo mene sramoval pred svetom, tega se bom tudi jaz sramoval pred svojim nebeškim očetom.“

Pri procesijah skerbimo za natančni red, spodobnost in pobožnost, in podučimo učence že pred ta dan v šoli o vsem potrebnem, kako in kaj. Ne terpimo nikakor, da bi k procesijam hodili brez molitnih ali pesemskih bukvic, ali da bi namesti teh sabo nosili cvetice, se ž njimi igračili ali znašali in krog zijali po oknih. — Pri občnih šolarskih spovedih si vse prizadenimo, da se to sveto opravilo opravi vselej v naj lepšem redu in z vso dostojno pobožnostjo. Skerbimo za to, da se ne opravlja le zunanje in navadno, temuč vselej v pravem kerščanskem duhu. Mladina naj se po dostojnem poprejšnjem poduku prepriča in živo čuti, kako potrebno, pa tudi kako osrečivno je za vsacega grešnika to očiščevanje vesti in ta nova sprava s svojim razžaljenim naj boljim očetom. Toda tega se bo še nezreli um mladine pred in gotovše prepričal po zgledu svojih učencikov in nadstojnikov, kakor le po sami besedi. Pokažimo ji tedaj tudi mi, učeniki in nadstojniki, po lastnih zgledih, da potrebo in srečo tega dušnega prerojenja občutimo tudi sami zase, in ne le za podložno mladino: vdeležujmo se tedaj tudi mi teh osrečivnih zakramentov. Če nas naši učenci nikoli ne vidijo pri spovedi in obhajilu, se jim bodo zdele vse šolarske spovedi in obhajila le gola navada in tlaka za same otroke in šolske sužnike, ktere so oprosteni vsi že izšolani ljudje. Zato bodo tudi oni hrepeneli se pred ko moč oprostiti té (dozdevne) tlake in jo tudi opravljali le s tlačansko nevoljo in merzlotom, in le, dokler so še siljeni k temu.

Ali — o ti moj ubogi šmarnični šopek, kaj bo še le zdaj s tabo! Ako so se že mnogi šolniki spotikali nad tvojim imenom, kaj bodo počeli s tabo še le zdaj, ko so občutili tvojo moč in natančnost? „Kaj mi, da bi hodili pogosto k spovedi in obhajilu!“ se bodo mnogi izmed njih grozili. — Toda učenik, ki ima

še količkaj razuma in kerščanskega duha, se bo sramoval tako govoriti in misliti.

Iz vsega dozdam rečenega je tedaj očitno, da za dobro kerščansko omiko v šolah je treba učnikov kerščanskega duha, ki svoje učence v vsem le k dobremu napeljujejo z besedo in zgledom. V ohranjenje in krepcanje tega pravega duha pa potrebujemo tudi mi kerščanski učenci posebne božje pomoči, ki jo naj gotovše zadobimo v pogostem in vrednem prejemanji svetih zakramentov dušnega očiščevanja in krepcanja. Da pa s tem dosežemo ob enem še drug velevažin namen in konec lepega zgleda in spodbuje za naše učence, bi bilo dobro, da bi se vdeleževali teh svetih zakramentov včas tudi z njimi vred. Ako se vsak dan z njimi vred vdeležujemo daritve svete maše, zakaj li ne tudi vestnega očiščevanja in dušnega gostovanja z angelskim kruhom?

Ker se pa pri vsi gotovosti naj boljih nasledkov teh pobožnih vaj „za bolj kerščansko izrejo šolske mladine“ vendar le ni nadjati, da bi se jih vsi šolski učenci in predniki prostovoljno poprijeli, naj bi jih vezala postava k temu. Ne ugovarjaj mi nihče, da s tako posiljenostjo bi se pri vseh neradovoljcih delala le nečast svetim rečem. Ako je enkrat dana ta postava za vse šolnike (jaz tu govorim le od katoliških šol), se gotovo ne bo nihče več lotil učenitva, komur merzé kerščanske navade in dolžnosti. Kar je pa tacih merzunov že v šolski službi, imajo ti časa dovolj na izbiri, se ali postavi podvreči, ali pa službi odpovedati. Hinavščina v tem bi nikoli dolgo ne terpela: gnada božja pomaga kmali na pravo pot vsacemu, kdor je le resno išče. Terdovratni upornik ali zaničevavec postave pa in le zunanji spolnovavec bi se kmali izdal po govoru ali zaderžanji za zgolj hinavca, in potem nastopi dolžnost za šolske oblastnike, izločiti garjevo ovco od zdrave čede, da se ta skrumba ne prime še drugih.

Tako tedaj, dragi moji učeniški sobratje! tako se obnašajmo v vsem djanji in nehanji svojega svetega poklica. Ne zadovoljujmo se s tem, svojih učencov podučevati le v vednostih za same telesne potrebe, temuč navdajajmo jih z besedo in zgledom tudi s pravim kerščanskim duhom za pošteno kerščansko življenje, ki jim več zda za časno in večno srečo, kot vsa posvetna učenost in omika. To kerščansko izrejevanje šolske mladine je naj poglobitniši del naše

učeniske naloge; kdor nima serca in glave za to, naj se loti „dresiranja“ (urjenja) živine, ne pa izrejevanja kersčanske mladine. — Pri ti sveti in trudopolni nalogi pa ne glejmo le samo na časno službo in posvetne zaslužke. Ti so večidel le silo revni, ker svet le redko vé ali hoče spoznati in po vrednosti ceniti naše šolske trude in zasluže. Pozna pa jih vse na tanko in jih bo tudi skozi vso večnost pravično plačeval Bog, kateri ne vidi le našega zunanjega djanja in nehanja, temuč tudi pozna vse nagibe in namene vseh naših trudov ali studov. Skerbimo tedaj, da si zagotovimo pri Bogu za vso večnost boljšo služnino in milostnino (penzijo), kakor pa jo nam svet hoče ali tudi le more dati. — Z Bogom!

Vi pa, prečastiti šolski nadstojniki in zapovedavci, ki si toliko belite glave z vednimi presnovami šol za boljši vspeh vsega podučevanja in izrejevanja mladine, dajajte pred vsem drugim šolam le dobre, to je, umne in vestne učenike, in šole Vam bodo napredovale in se razcvetale v vseh potrebnih vednostih za časno in večno srečo mladine, na blagor in slavo cerkve in države, da bo le veselje. Ta edina vredba je djansk in gotov pomoček šolam pomagati k pravemu družinskemu in kersčanskemu napredku.

En šolnik.

Od izreje ženske mladosti.

Vsak človek, naj bo moški ali ženska, naj se sploh tako izreja, da bo pripraven in zmožin svoje dolžnosti kot človek in kristijan spoznati in tudi spolnovati. Stanovi so pa mnogo-ter in posamezni človek ni za vsak stan sposoben; vsakemu spolu so tudi določene meje, v katerih naj svoje dolžnosti po volji božji spolnuje. Modra izreja ima tedaj pred očmi poklic in razmere življenja pri svojem rejencu.

Kteri pa je poklic ženskiga spola? Kaj nam pove od tega zgodovina? kaj nas uči sveta cerkev? Tu najdemo, da je Bog sam določil razmero med možem in ženo. — „Možu boš podložna“.

Ne pri izvoljenem ljudstvu, tudi ne pri drugih paganskih narodih, dasiravno omikanih, se sploh ženske javnega življenja niso vdeleževale, — bile so, malo boljše, kot sužnje, moževi volji popolnoma podveržene. Kolikor pa so se ljudstva omikale,